21 501-02 Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 3495 Brief van de minister van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 oktober 2026

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda naar aanleiding van de Raad Algemene Zaken van 13 oktober 2026 aan. Bijgevoegd zijn tevens twee bijlagen met betrekking tot verwachte besluitvorming tijdens de Raadsbijeenkomst.

De minister van Buitenlandse Zaken,
T.B.W. Berendsen

GEANNOTEERDE AGENDA RAAD ALGEMENE ZAKEN VAN 13 oktober 2026
Op dinsdag 13 oktober a.s. vindt de Raad Algemene Zaken (RAZ) plaats in Brussel. Tijdens deze bijeenkomst zal de Raad spreken over het Meerjarig Financieel Kader (MFK), omnibussen en regelversimpeling, de voorbereiding van de Europese Raad van 15-16 oktober, de rechtsstaat in de context van Hongarije en de Toekomst van de Europese Unie (TEU), de *Joint Declaration on EU Legislative Priorities 2026,* de *One Europe, One Market Roadmap*, democratie en weerbaarheid, EU-toetreding van Montenegro en Albanië. Mogelijk besluit de Raad over het uitvoeringsbesluit tot opheffing van de maatregelen aan Hongarije op grond van de MFK-rechtsstaatverordening. In de bijlage bij deze geannoteerde agenda informeert het kabinet uw Kamer nader over het voorstel en de Nederlandse inzet.

Meerjarig Financieel Kader
De Raad zal van gedachten wisselen over het MFK. Naar verwachting zal het Ierse voorzitterschap begin oktober een volgende versie van het MFK-onderhandelingsdocument (‘negobox’) presenteren aan de Raad, ter bespreking op de ER van medio oktober. Op het moment van schrijven is nog onduidelijk wat de bespreking zal inhouden. Zoals uiteengezet in de Kamerbrief[1] met de Nederlandse inzet voor de onderhandelingen over het MFK en het eigen middelen besluit (EMB) richt het kabinet zich erop om de Nederlandse afdrachten aan de EU-begroting te verbeteren door de voorgestelde omvang van het MFK te verlagen, de korting die Nederland ontvangt op de bni-afdracht te behouden en de perceptiekostenvergoeding op 25% te houden en tevens de begroting te moderniseren door middelen meer in te zetten voor de strategische doelen van Europa. Concreet vindt het kabinet dat de Europese begroting meer gericht moet worden op het versterken van het Europees concurrentievermogen, onderzoek en innovatie, een stevig migratie- en asielbeleid, en veiligheid en defensie.

Voorbereiding Europese Raad 15 en 16 oktober
De Raad Algemene Zaken zal de Europese Raad (ER) van 15 en 16 oktober a.s. voorbereiden. Op de agenda van de ER staan momenteel de Russische agressie tegen Oekraïne, de situatie in het Midden-Oosten, het versterken van het EU-concurrentievermogen, het Meerjarig Financieel Kader (MFK), Europese veiligheid en defensie, migratie en uitbreiding en hervormingen. De inzet van het kabinet zal worden toegelicht in de geannoteerde agenda van de ER die u spoedig toekomt.

Artikel 7-procedure Hongarije
De Raad zal opnieuw de artikel 7-procedure tegen Hongarije bespreken. Het Europees Parlement (EP) startte deze procedure in 2018 na aanhoudende zorgen over onder meer de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, corruptie en belangenverstrengeling, ruimte voor het maatschappelijk middenveld, gelijke rechten voor minderheden, academische vrijheid en mediavrijheid, privacy en gegevensbescherming.

De nieuwe regering in Hongarije heeft sinds zijn aantreden in mei jl. veel rechtsstaathervormingen gerealiseerd. Tijdens de Raad van 13 oktober zal Hongarije de stand van zaken toelichten en kunnen de Commissie en de lidstaten daarop reageren.

---

[1] Kamerbrief ‘Update Nederlandse inzet ten aanzien van de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader 2028–2034 en het eigenmiddelenbesluit van de EU’, Kamerstuk 22 112 nr. 4357, 22 mei 2026.

Het kabinet verwelkomt de stappen die reeds zijn gezet door Hongarije, waaronder op de rechtsstaat. Het is voor het kabinet van belang dat eerst alle benodigde hervormingen doorgevoerd moeten worden voordat de artikel 7-procedure kan worden beëindigd. Conform de motie-Van Lanschot[2] is het voor het kabinet van belang dat Hongarije de rechtsstaat duurzaam herstelt, zich opnieuw aansluit bij de Europese waarden en het Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid. In een gezamenlijke Benelux-interventie zal deze lijn dan ook worden uitgedragen en zal aandacht worden gevraagd voor het belang van gedegen implementatie van voorgestelde hervormingen.

Van de beëindiging van de artikel 7-procedure is momenteel geen sprake. De procedure wordt in elk geval formeel beëindigd als het EP het met redenen omkleed voorstel intrekt, wanneer het tot de conclusie komt dat niet langer sprake is van een duidelijk gevaar voor een ernstige schending van de Uniewaarden.
Uitvoeringsbesluit Raad opheffing maatregelen MFK-rechtsstaatverordening Hongarije
Mogelijk besluit de Raad over het op 23 september jl. door de Commissie voorgestelde uitvoeringsbesluit tot opheffing van de in december 2022 aan Hongarije opgelegde maatregelen op grond van de MFK-rechtsstaatverordening.[3] Uw Kamer werd in de geannoteerde agenda voor de Eurogroep en Ecofinraad van 8-9 oktober as. al kort geïnformeerd over de publicatie van dit voorstel.[4] In de bijlage bij deze geannoteerde agenda informeert het kabinet uw Kamer nader over het voorstel en de Nederlandse inzet. Mede gelet op de motie Krul/Dassen[5] en motie Van Lanschot c.s.[6] is het kabinet voornemens in te stemmen met het uitvoeringsbesluit van de Raad. De Raad besluit met gekwalificeerde meerderheid over het voorstel; er zijn geen signalen dat andere lidstaten niet kunnen instemmen. Instemming van de Raad met het uitvoeringsbesluit leidt ertoe dat de circa EUR 4,2 miljard aan EU-middelen voor cohesieprogramma's aan Hongarije worden vrijgegeven en het verbod op het aangaan van juridische verplichtingen met 'trusts van openbaar belang' wordt opgeheven, waardoor Hongaarse studenten en onderzoekers weer kunnen deelnemen aan het Erasmus+ uitwisselingsprogramma en het onderzoeksprogramma Horizon Europa.

EU-wetgevingsprioriteiten en *One Europe, One Market*
De Raad spreekt over *One Europe, One Market* en het Commissiewerkprogramma 2026. Er is tussen de EU-lidstaten brede overeenstemming over de urgentie van het versterken van het EU-concurrentievermogen en de vervolmaking van de interne markt. Het kabinet steunt de tijdige uitvoering van de One Europe, One Market Roadmap en spoort de Commissie aan tot wetgevende actie op territoriale leveringsbeperkingen (TLB). Naast de *One Europe, One Market* roadmap staat de *Joint Declaration on EU Legislative Priorities* 2026 op de agenda. De Commissie zal hier een update over de stand van zaken geven. Deze verklaring is het eindproduct van het Commissie wetgevend programma over het jaar 2026, mede ondertekend door het EP en de Raad, en volgt op het Commissie Werkprogramma 2026.

---

[2] Motie van Lanschot c.s., Kamerstuk 21 501–02, nr. 3383.
[3] Commissievoorstel COM(2026) 516, 2026/0293.
[4] Bijlage bij Kamerstuk 21 501-07, nr. 2210.
[5] Kamerstuk 36 866, nr. 9.
[6] Kamerstuk 21 501–02, nr. 3383.

Raadsconclusies burgerparticipatie en maatschappelijke weerbaarheid
De Raad zal conclusies aannemen over burgerparticipatie en maatschappelijke weerbaarheid. Nederland onderschrijft het belang van het versterken van de democratische weerbaarheid in de EU en de noodzaak om de betrokkenheid van burgers te vergroten. Het kabinet vindt transparante opvolging van burgerparticipatie belangrijk en onderschrijft het belang van het vertrouwen van burgers in Europese en nationale instituties.

Overig: stand van zaken Omnibussen
Onder 'diversenpunten' zal het voorzitterschap de Raad informeren over de stand van zaken omtrent de Omnibuspakketten. Het kabinet verwelkomt de inzet van de
Commissie om met Omnibusvoorstellen en andere vereenvoudigingsinitiatieven om snel onnodige
regeldruk terug te dringen – een prioriteit voor het kabinet. De kabinetsinzet bij de Omnibusvoorstellen is in brede zin om regelgeving te verduidelijken en te stroomlijnen, met behoud van de beleidsdoelen. Het kabinet zet daarbij ook in op een zorgvuldig wetgevingsproces waarbij gebruikt wordt gemaakt van effectbeoordelingen.

EU-toetredingsproces Montenegro: onder voorbehoud sluiten van 7 hoofdstukken
De Commissie heeft voorgesteld om in de toetredingsonderhandelingen met Montenegro zeven hoofdstukken onder voorbehoud te sluiten. Het gaat om hoofdstuk 1 (vrij verkeer van goederen), 12 (voedselveiligheid, veterinair en fytosanitair beleid), 15 (energie), 17 (economisch en monetair beleid),18 (statistiek), en 19 (sociaal beleid en werkgelegenheid). Daarnaast is uw Kamer eerder geïnformeerd over het voorstel om hoofdstuk 14 (vervoersbeleid) onder voorbehoud te sluiten.[7]

De Commissie concludeert dat Montenegro voldoet aan de *closing benchmarks*. Voor hoofdstuk 1 (vrij verkeer van goederen) zien deze onder andere op het in lijn brengen van Montenegrijnse wetgeving met Europese productregelgeving en het realiseren van voldoende administratieve en personele capaciteit voor onderwerpen als conformiteitsbeoordelingen en markttoezicht. De benchmarks voor hoofdstuk 12 (voedselveiligheid, veterinair en fytosanitair beleid) zien onder andere op plannen voor de modernisering van bedrijven die producten van dierlijke oorsprong en dierlijke bijproducten produceren, en het versterken van administratieve structuren, capaciteit en infrastructuur voor zaken als voedselveiligheidscontroles. Voor hoofdstuk 15 (energie) gaat het onder andere om het in lijn brengen van wetgeving met het EU-acquis over de interne energiemarkt, olievoorraden, en energie-efficiëntie. De vereisten voor hoofdstuk 17 (economisch en monetair beleid) hebben onder meer betrekking op het garanderen van onafhankelijkheid van de centrale bank van Montenegro en volledige integratie van de centrale bank in het Europees systeem van centrale banken. Montenegro heeft hiertoe een grondwetswijziging doorgevoerd. Tevens heeft Montenegro ingestemd met een EU-voorstel voor toepassing van het EU-raamwerk voor het aannemen van de Euro. Van formele toetreding tot de Eurozone kan pas sprake zijn wanneer Montenegro aan de zogenaamde convergentiecriteria voldoet. De benchmarks voor hoofdstuk 18 (statistiek) gaan over het indienen van statistische gegevens in lijn met EU-eisen en een routekaart voor categorieën gegevens waar dat later nog gebeurt. Tot slot

[7] Kamerstuk 21 501-02, nr. 3453.

hebben de *benchmarks* voor hoofdstuk 19 (sociaal beleid en werkgelegenheid) betrekking op het in lijn brengen van arbeidswetgeving en die over gezond en veilig werken met het EU-acquis, en het realiseren van voldoende bestuursstructuren en handhavingscapaciteit op het moment van toetreding, met name door versterking van de arbeidsinspectie.

Het kabinet weegt de bredere (rechtsstaats)situatie in Montenegro zodanig dat het een kritisch-constructieve grondhouding heeft ten aanzien van voorstellen van de Commissie voor het onder voorbehoud sluiten van individuele hoofdstukken. Het kabinet kan deze steunen, mits Montenegro blijvend investeert in versterking van de administratieve en personele capaciteit, en aan de beleidsinhoudelijke *closing benchmarks* voor individuele hoofdstukken is voldaan.[8] Het kabinet deelt de analyse van de Commissie dat Montenegro aan deze *benchmarks* voldoet. Ook heeft Montenegro voor de verschillende hoofdstukken degelijke plannen om de capaciteit te vergroten. Het kabinet is daarom voornemens om in te stemmen met het onder voorbehoud sluiten van hoofdstukken 12, 17, 18 en 19, waarbij het aandringt op nauwe verdere monitoring door de Commissie na het onder voorbehoud sluiten van de hoofdstukken.

De behandeling van hoofdstukken 1 en 15 in de Raad is recent gestart. Hiervoor geldt dat het kabinet tevens voornemens is om in te stemmen met het onder voorbehoud sluiten ervan indien enkele openstaande vragen over het tijdspad voor overname van EU-acquis worden beantwoord. Het krachtenveld in de Raad beweegt zich positief richting steun voor deze stappen en alle lidstaten lijken hiermee te kunnen instemmen. Afhankelijk van deze instemming zal een Intergouvernementele Conferentie worden georganiseerd en marge van de RAZ om deze stap te markeren.

EU-toetredingsproces Albanië: onder voorbehoud sluiten van 1 hoofdstuk

De Commissie heeft voorgesteld om in de toetredingsonderhandelingen met Albanië hoofdstuk 20 (ondernemings- en industriebeleid) onder voorbehoud te sluiten. De Commissie concludeert dat Albanië voldoet aan de benchmark, die onder andere ziet op het implementeren van een industriële strategie en mkb-beleid in lijn met het EU-acquis hierover. Het kabinet deelt de analyse dat Albanië aan deze *benchmark* voldoet en is daarom voornemens om in te stemmen met het onder voorbehoud sluiten van dit hoofdstuk. Het kabinet dringt daarbij aan op blijvende monitoring door de Commissie van inspanningen door Albanië om administratieve en personele capaciteit te versterken. Ten aanzien van de rechtsstaat verwacht het kabinet dat Albanië verder gaat met het opbouwen van een *track record* en implementatie, in het bijzonder op het gebied van onafhankelijke rechtspraak, bestrijding van corruptie en georganiseerde misdaad en fundamentele rechten. Het krachtenveld in de Raad beweegt zich richting steun voor deze stap. Afhankelijk van instemming van EU-lidstaten zal een IGC worden georganiseerd en marge van de RAZ om deze stap te markeren.

EU-toetredingsproces Oekraïne en Moldavië

Momenteel werkt het Ierse voorzitterschap met lidstaten aan het mogelijk openen van Clusters 2 en 3 in het toetredingsproces met Oekraïne en Moldavië. Mogelijk zal op korte termijn een IGC georganiseerd worden om deze

[8] Kamerstuk 23 987, nr. 398.

onderhandelingsclusters te openen. Het kabinet kan hiermee instemmen. Uw Kamer is hierover reeds geïnformeerd.[9]

[9] Kamerstuk 21501-02, nr. 3356.

Bijlage bij geannoteerde agenda Raad Algemene Zaken 13 oktober 2026

Uitvoeringsbesluit Raad opheffing maatregelen MFK-rechtsstaatverordening Hongarije

Achtergrond van de maatregelen tegen Hongarije op grond van de MFK-rechtsstaatsverordening
Op 15 december 2022 stemde de Raad in met een uitvoeringsbesluit met maatregelen tegen Hongarije op grond van de MFK-rechtsstaatsverordening vanwege tekortkomingen op het terrein van de rechtsstaat.[10] De Commissie had hiervoor een voorstel gedaan omdat zij onder meer systematische onregelmatigheden, tekortkomingen en zwakheden constateerde in de procedures voor openbare aanbestedingen als ook problemen rond de detectie, preventie en aanpak van belangenverstrengeling en serieuze zorgen over de trusts van openbaar belang. Ook constateerde de Commissie tekortkomingen bij het onderzoek naar, en vervolging van, corruptiezaken gerelateerd aan de EU-begroting en het gebrek aan een goed functionerende anti-corruptiestrategie. De destijds door Hongarije genomen zeventien corrigerende maatregelen waren onvoldoende om de door de Commissie geconstateerde tekortkomingen te adresseren. Met het uitvoeringsbesluit zijn allereerst 55% aan EU-middelen voor cohesieprogramma's opgeschort, circa EUR 6,2 miljard. Daarvan is op dit moment nog circa EUR 4,2 miljard opgeschort; circa EUR 2 miljard is reeds definitief vervallen. Daarnaast is een verbod opgelegd op het aangaan van juridische verplichtingen met 'trusts van openbaar belang' of entiteiten die door hen worden beheerd. Door de maatregel tegen de public interest trusts (waaronder veel Hongaarse universiteiten vallen) werden Hongaarse studenten en onderzoekers uitgesloten van deelname aan het Erasmus+ uitwisselingsprogramma en het onderzoeksprogramma Horizon Europa.
Op 9 september jl. heeft Hongarije op grond van artikel 7 van de MFK-rechtsstaatverordening een schriftelijke kennisgeving ingediend bij de Commissie met het verzoek om de in 2022 opgelegde maatregelen op te heffen. Naar aanleiding van deze kennisgeving heeft de Commissie de door Hongarije doorgevoerde hervormingen om de tekortkomingen te adresseren, beoordeeld.

Inhoud van het voorstel voor een uitvoeringsbesluit tot opheffing van de maatregelen op grond van de MFK-rechtsstaatverordening
Op 23 september jl. heeft de Commissie geconcludeerd dat Hongarije door het treffen van de corrigerende maatregelen niet langer voldoet aan artikel 4 van de MFK-rechtsstaatverordening. Daarom stelt de Commissie voor om de begrotingsmaatregelen tegen Hongarije vanwege schendingen van de rechtsstaat op te heffen. Om het voorstel voor een uitvoeringsbesluit tot opheffing van de maatregelen te kunnen vaststellen is een gekwalificeerde meerderheid van lidstaten nodig.
In het voorstel voor een uitvoeringsbesluit tot opheffing van de maatregelen zet de Commissie uiteen dat Hongarije door middel van verschillende (recente) wetgevende maatregelen onder meer de bevoegdheden van de Integriteitsautoriteit heeft versterkt, een uitgebreid systeem voor vermogensverklaring heeft vastgesteld, de transparantie heeft vergroot en de risico's op belangenconflicten vanwege de werking van de public interest trusts heeft aangepakt. Ook heeft Hongarije de rechterlijke toetsing van beslissingen

[10] Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/2506 van de Raad van 15 december 2022 inzake maatregelen ter bescherming van de Uniebegroting tegen schendingen van de beginselen van de rechtsstaat in Hongarije.

van opsporingsautoriteiten en van het openbaar ministerie uitgebreid, de controle op financiële steun van de Unie vergroot, en de transparantie bij openbare aanbestedingen en bij het gebruik van publieke middelen in het algemeen vergroot. Volgens de Commissie realiseert Hongarije enkele oorspronkelijk vastgestelde maatregelen niet volledig. Deze maatregelen houden verband met de nationale anti-corruptiestrategie en actieplan, het terugdringen van aanbestedingen met één inschrijver uit de rijksbegroting en een steunregeling voor vergoeding van deelnamekosten aan aanbestedingen voor het midden- en kleinbedrijf. Hongarije heeft echter ook maatregelen getroffen die deels verder gaan dan waar Hongarije zich eerder aan heeft gecommitteerd, in het bijzonder met het systeem voor vermogensverklaringen en vergroting van bevoegdheden van de Integriteitsautoriteit. Ook hecht de Commissie belang aan de deelname van Hongarije aan het Europees Openbaar Ministerie als één van de nieuwe corrigerende maatregelen die het heeft aangedragen. Het Europees Openbaar Ministerie is met terugwerkende kracht bevoegd verklaard met betrekking tot strafbare feiten die de financiële belangen van de Unie schaden en na 1 juni 2021 zijn gepleegd. Daarmee oordeelt de Commissie dat de corrigerende maatregelen van Hongarije in zijn geheel bezien op effectieve wijze de eerder geconstateerde schendingen van de rechtsstaat adresseren en stelt de Commissie voor om de maatregelen tegen Hongarije op grond van de MFK-rechtsstaatverordening op te heffen. De Raad besluit met gekwalificeerde meerderheid over dit voorstel.

Kabinetsappreciatie
Het kabinet constateert met de Commissie dat Hongarije in korte tijd belangrijke stappen heeft gezet om de Hongaarse rechtsstaat te herstellen waardoor niet langer sprake is van een ernstig (potentieel) risico voor de financiële belangen van de Unie. De enkele afwijkingen van de eerder vastgestelde maatregelen die de Commissie signaleert zien op beperkte procedurele kwesties. Met aanvullende maatregelen realiseert Hongarije de door de oorspronkelijk voorziene corrigerende maatregelen nagestreefde doelstellingen echter nog beter. Het kabinet is van oordeel dat de Commissie overtuigend motiveert dat Hongarije met haar corrigerende maatregelen in zijn geheel bezien op effectieve wijze tegemoet komt aan eerder geconstateerde zorgen t.a.v. de rechtsstaat.
Mede gelet op de motie Krul/Dassen[11] en motie Van Lanschot c.s.,[12] is het kabinet voornemens in te stemmen met het uitvoeringsbesluit van de Raad. Er zijn geen signalen dat andere lidstaten niet kunnen instemmen.
Het is voor het kabinet van belang dat rechtsstaathervormingen duurzaam en effectief in de praktijk worden uitgevoerd. Het kabinet vertrouwt erop dat de huidige Hongaarse regering de maatregelen in de praktijk uitvoert zodat de rechtsstaat op een duurzame wijze kan worden hersteld. Het kabinet zal de Commissie oproepen om onder meer via het jaarlijkse Commissierechtstaatrapport structureel te blijven monitoren, en het EU-rechtsstaatinstrumentarium in te zetten indien er onverhoopt sprake is van terugval.

Overige opgeschorte EU-middelen aan Hongarije
In totaal is voor Hongarije op dit moment nog circa EUR 17,6 miljard aan EU-middelen opgeschort. Naast de middelen die op grond van de MFK-rechtsstaatverordening[13] zijn opgeschort, zijn in 2022 ook EUR 10,4 mld. aan

[11] Kamerstukken 36 866, nr. 9.
[12] Kamerstukken 21 501-02, nr. 3383.
[13] Verordening (EU) 2020/2092.

HVF-middelen opgeschort op grond van de HVF-verordening[14] en EUR 3 mld. aan cohesiemiddelen opgeschort vanwege niet voldoen aan horizontale voorwaarden inzake academische vrijheid, lhbtiq+-rechten en migratie op grond van de Algemene Bepalingen Verordening (CPR)[15].
Op 10 juli jl. keurde de Raad al het gewijzigd Herstel-en Veerkrachtplan (HVP) van Hongarije goed. Dit plan werd nogmaals gewijzigd op 27 augustus jl. De goedkeuring van het HVP leidt niet automatisch tot uitbetaling van deze middelen. Uitbetaling van de EU-middelen hangt namelijk af van de prestaties. De Commissie beoordeelt na een verzoek tot uitbetaling van een lidstaat of de daaraan gekoppelde set van mijlpalen en doelen uit het herstelplan waaronder de supermijlpalen op het terrein van de rechtsstaat, en doelstellingen bevredigend heeft verwezenlijkt. Hongarije heeft op dit moment nog geen verzoek tot uitbetaling ingediend. Commissie besluit over de goedkeuring van het betaalverzoek via comitologie (onderzoeksprocedure).
Om weer toegang te krijgen tot de opgeschorte CPR-middelen kan Hongarije op elk moment bewijs bij de Commissie aandragen dat het voldoet aan de horizontale voorwaarden en de Commissie verzoeken of de maatregelen kunnen worden ingetrokken. De Commissie besluit hierover zelfstandig. Er is hier geen rol voor de Raad of de lidstaten.

[14] Verordening (EU) 2021/241.
[15] Verordening (EU) 2021/1060.